

משרד הבינוי והשיכון

מפעל החסכון לבניין

דו"ח שנת 29, עמ' 290

ביוני 1980 היו רשומים עדיין במפעל החסכון לבניין (להלן — המפעל) 47,500 חוסכים, מהם כ-56% שהיו בעלי זכות לקבלת שיכון ולקבלת הלוואה לפי כללי המפעל. יתרת קרן החסכונות באותו מועד הייתה כ-520 מיליון ל"י. מאז ספטמבר 1978 — מועד גמר הביקורת הקודמת — ועד לסוף יולי 1980 משכו את חסכונותיהם כ-7,700 חוסכים. כ-52% מהם רכשו דירות בסיוע הלוואה מהמפעל, אך רק 72 חוסכים ניצלו את זכותם לרכוש דירה מבניית המשרד. יתר החוסכים משכו את חסכונותיהם בלי לבקש הלוואה לרכישת דירה.

הסיוע לרכוש דירה

מאז יולי 1974 ועד לינואר 1979 לא עודכנו סכומי ההלוואות שנתן המפעל לחוסכיו: 30,000 ל"י (בירושלים 35,000 ל"י). כתוצאה מאי העדכון הצטמצם בהדרגה שיעור המימון שהעמיד המפעל לרשות חוסכיו מ-20% בקירוב ממחיר של דירה-ממוצעת ב-1974 ל-5% בסוף 1978. כן הועלה, שבעוד שתקופת הפרעון של הלוואות המפעל הייתה שמונה שנים, והריבית עליהן נעה מ-19% עד 32%, הרי שבתכניות החסכון לדיור שנוהלו מאז 1972 על ידי הבנקים בהכוונת הממשלה היה שיעור הריבית נמוך בהרבה (6%—12% בשנה) ותקופת הפרעון הייתה פי אחד וחצי מתקופת החסכון שעשויה הייתה להגיע ל-18 שנים.

ב-1.7.1979 הועלו סכומי ההלוואות ל-100,000 ל"י (110,000 ל"י בירושלים), מזה 30,000 ל"י (35,000 ל"י בירושלים) בתנאים הקודמים והיתרה בתנאי הצמדה לתקופה של 10 שנים ובריבית שנתית של 5%. הסכום והתנאים לא שונו עד לסוף דצמבר 1980. כיוון שמחירי הדירות עלו בשיעורים ניכרים מאוד ירד שיעור ההלוואה לעומת מחיר דירה ממוצעת ב-1980 לרמה נמוכה מזו שלפני מועד העלאת סכומי הלוואות. ביולי 1979 הציע המשרד למשרד האוצר לשקול את שיפור תנאי החסכון ולהשוותם לאלה הנהוגים בבנקים, כאמור לעיל. משרד האוצר בדק את הנושא אך עד למועד סיום ביקורת המעקב, בדצמבר 1980, הוא לא אישר את השינוי.

בדיון, שהתקיים במאי 1977, בפני הרכב של חמישה שופטים, פסק בית המשפט העליון שעל המפעל לאשר לזכאי, הלוואה בסכום שיהיה בגבולות 40% ממחיר דירה שרכש. בעקבות פסק הדין החל המשרד, בספטמבר 1977, להעניק הלוואות בשיעור שלא עלה על 40% מערך הדירה לכל החוסכים, שבחוזים שלהם הוא התחייב להעניק הלוואה כזאת. חוסכים שמימשו את זכאותם לפני מאי 1977 וביקשו השלמת הלוואה בשיעור מלוא ה-40% נענו בשלילה. רק לאלה שעמדו על כך, שבבקשתם למימוש הזכאות תירשם דרישתם להגדלת הלוואה, אישר המשרד לקבל השלמת ההלוואה לשיעור של 40% ממחיר הדירה. מספר חוסכים, שדרישתם לקבל השלמת הלוואה לא נרשמה, פנו לנציבות תלונות הציבור.

בעקבות פניות החוסכים המליץ הנציב, שתינתן הלוואה בגובה של עד 40% ממחיר הדירה לחמישה מבין המתלוננים, שבעת פניותם הראשונה טרם סיימו את תשלומיהם לחברות המשכנות. המשרד קיבל את המלצת הנציב ואישר הגדלת ההלוואות.

מימוש הזכאות

לפי החוזים של התכניות השונות, היה על חוסך, שלא הפקיד סכום חד פעמי, להתמיד בחסכון החודשי עד לביטול ההתקשרות עם המפעל, גם אם צבר במועד מוקדם יותר את הסכום המקנה זכאות לסיוע. אם פיגר בתשלומים במשך שישה חודשים רשאי היה המשרד לבטל את השתתפותו בתכנית. עד לסוף שנת 1978 לא ננקטו צעדים לאיתור חוסכים המפגרים בתשלום, אף שהיה ידוע למשרד שישנם רבים כאלה.

בעקבות הביקורת ביטל המשרד, באפריל 1979, את החוזים עם כ-1,300 חוסכים, בכל התכניות, שיתרת הקרן של חשבונם הייתה נמצאה מ-500 ל"י הודיע להם על כך בכתב. החוסכים נתבקשו לאשר קבלת ההודעות ולציין בחזר את הכתובת למשלוח ההמתאה. רק כ-50 מביניהם נענו לפניית המשרד וכספם הוחזר להם. כ-170 מההודעות הוחזרו למשרד לאחר שהנמענים לא אותרו, וקרוב ל-1,100 החוסכים הנותרים לא נענו לפניית המשרד.

יצויין, שישנם חוסכים רבים נוספים שלא הקפידו על קיום תנאי החסכון, ביניהם כאלה שפיגרו באופן ניכר מאוד בתשלומים, אף שיתרת חשבונם הייתה גבוהה מ-500 ל"י. המשרד לא נקט עדיין צעדים כלשהם נגדם.

המשרד נהג להעניק מלוא הזכויות וההטבות גם לחוסכים, שלא קיימו את התנאי שבחזוה המחייב סדירות בחסכון, בכלל זה כאלה שסכום חסכונם היה קטן מאוד לעומת הנדרש, ושחקר פות ההימנעות מחסכון היו ארוכות במיוחד. דעת הביקורת הייתה, שגם אם לא דקדק המשרד עם החוסכים כחוט השערה לגבי קיום תנאי החסכון, היה עליו לנקוט קו פעולה ברור, לפחות כלפי אותם מקרים, שבהם מימדי החריגה מכללי ההפקדה היה בהם כדי להעמיד בספק את עצם קיום החסכון במתכונת שהונחה ביסוד התכנית.

לא חל שינוי במצב.

מפעל פקדון לשיכון 1969

מאוקטובר 1969 ועד למארס 1970 רשם המשרד חוסכים למפעל פקדון לשיכון (להלן — מפקידים). שלא כבתכניות החסכון האחרות, הובטחו במסגרת מפעל זה דירות באתרים מוגדרים, שהמשרד התחייב להתחיל בבנייתם לאחר תום תקופת הפקדון באפריל 1975. המפקידים שילמו בעת ההרשמה סכום בשיעור של 80% משווי הקרקע המיועדת לבנייה כדי להבטיח את יציבות מחירה.

בינואר 1979, כארבע שנים לאחר תום תקופת הפקדון, עוד לא נמצא פתרון דיר ל-187 מפקידים ברמת שרת שבירושלים ובגבעתיים עקב אי הפעלת הבנייה על ידי המשרד.

הבנייה ברמת שרת עדיין לא החלה, אם כי תכנונה המחודש מצוי בשלבים מתקדמים. בגבעתיים לא ניתן לגשת לבנייה עקב גורמים שאינם בשליטת המשרד. נוכח מצב זה סוכם, להציע למפקידים פיצויים שאת סכומם יקבע בורר בלתי תלוי.

הביקורת העלתה, שלא הייתה אחידות בפיצויים ששילם המשרד למפקידים, שפרשו מהתכנית, בגלל עיכובים בהתחלת בנייה או בשל אי עמידת המפעל בתנאי החוזה. בסוף ינואר 1979, הודיע משרד הבינוי והשיכון למשרד מבקר המדינה, שהוא עומד להציע פיצוי נוסף לכל המפקידים, שפרשו מהתכנית וקיבלו בחזרה את כספי הפקדתם בעבור הקרקע בתוספת הפרשי הצמדה וריבית. שיעור הפיצוי הנוסף יקבע לפי הערכת שמאי, כפי ששולם בכמה מקרים אחרים.

ההסדר האמור הופעל לגבי שני מפקידים שעניינם הובא ליריעת המפעל על-ידי הביקורת. המשרד מצידו לא עשה כדי לבדוק אם מצויים מפקידים נוספים הזכאים להפרשים.

*

מפעל החסכון לבניין נועד לסייע לחוסך ברכישת דירה או בשיפור תנאי הדיר. בדו"ח השנתי 29 הצביעה הביקורת על כך, שרבים מהחוסכים פרשו מהמפעל בלא להסתייע בו. ממצאי המעקב מצביעים על כך שתופעה זו נמשכת וממדיה אף גדלו בשנים 1979—1980, בעיקר בשל הפער הגדול בין היקף הסיוע לבין מחיר הדירה.

ביצוע עבודות פיתוח

דו"ח שנתי 29, עמ' 299

סדרי מסירת עבודות פיתוח

ההיקף הכספי של עבודות פיתוח, שנמסרו לביצוע על-ידי משרד הבינוי והשיכון (להלן המשרד) בשנים 1976 ו-1977 היה 138 מליון ל"י ו-241.5 מליון ל"י בהתאמה. ההיקף הכספי של העבודות שנמסרו על פי מכרז מתוך כלל עבודות הפיתוח באותן שתי שנים היה 74% ו-92% בהתאמה. יתר העבודות נמסרו בעיקר למע"צ או לקבלנים פרטיים — על פי משא ומתן.

בשנות הכספים 1978 ו-1979 הגיע ההיקף הכספי של עבודות הפיתוח ל-578 מליון ל"י ו-799.5 מליון ל"י בהתאמה. מהן נמסרו בדרך של מכרז, בשנת 1978, עבודות בהיקף כספי של 59% ובשנת 1979 בהיקף כספי של 77.5%. מע"צ קיבלה בשנים האמורות עבודות בהיקף כספי של 38% ו-13% בהתאמה, יתר העבודות נמסרו לקבלנים פרטיים בדרך משא ומתן.

חלוקת עבודה בין קבלנים

הביקורת שנערכה בשנת 1978 העלתה, שהמשרד שיתף במכרזים חוג מצומצם של קבלנים (בממוצע שבעה עד עשרה קבלנים למכרז), ביניהם כאלה שלא נהגו להענות לפנייתו ולעומתם כאלה שהוא חזר ופנה אליהם לגבי חלק גדול של המכרזים. המשרד הסביר, שהוא משתדל לשותף במכרזים קבלנים שהוכיחו את יכולתם בעבר במספר ניכר של עבודות. הביקורת הדגישה, כי למרות זאת על המשרד לבחון אפשרות של שיתוף קבלנים נוספים מבין אלה המתאימים, מבחינת כישוריהם, לביצוע העבודות כדי להשיג את מירב היתרונות, שבשיטת המכרז, מבחינת המחיר וטיב הביצוע.

מבדיקת 22 תיקי מכרזים שפורסמו בשנים 1978 ו-1979 (10% מכלל תיקי המכרזים באותן שנים) נמצא, שחלה הרחבה קטנה במספר הקבלנים שהוזמנו להגיש הצעותיהם למרכז המשרד, אולם עדיין יש מקום להרחיב את מספרם.

כישורי הקבלנים

המשרד לא הקפיד להזמין להשתתף במכרזים קבלנים המתאימים לביצוע העבודות מבחינת סיווגם המקצועי או הכספי ובכמה מקרים הוזמנו קבלנים שלא היו רשומים בפנקס הקבלנים המוכרים.

ב-22 תיקי מכרזים שנבדקו בשנת 1980 נמצא, שהקבלנים שהשתתפו בהם התאימו לביצוע העבודות מבחינת הכישורים והיו רשומים בפנקס הקבלנים.

עריכת המכרז

הבדיקה שנערכה ב-1978 העלתה, כי לא תמיד הוקפד על מילוי התקנות וההוראות המתייחסות לדרך עריכת המכרז:

1. — כאשר חל עיכוב במועד כינוסה של ועדת המכרזים, על שניים מחבריה לרכז במעטפה אחת את ההצעות שנתקבלו, לחתום אותה בשעווה ולהפקידה בקופת ברזל; אולם, במשרד לא הייתה בנמצא קופת ברזל וכאשר נדחה מועד ישיבת הוועדה, כפי שאכן ארע במקרים לא מעטים, ננעלו ההצעות בארונות רגילים. בהעדר שמירה נאותה על ההצעות תיתכן גישה אליהן אף מצד מי שלא הוסמך לכך.

במעמד עריכת ביקורת המעקב בנובמבר 1980, הייתה מצויה קופת ברזל ונעשה בה שימוש כנדרש.

2. — עולה ההצעה הזולה ביותר ב-25% או יותר על ההערכה הכספית של העבודה, שהוצאה למכרז, יועבר העניין אל יושב ראש ועדת המכרזים כדי שיחליט אם תימסר העבודה, בעקבות אותו מכרז או שיערך לגביה מכרז חדש. בביקורת שנערכה ב-1978 הועלו שני מקרים שבהם עלה ההיקף הכספי של ההצעות לביצוע העבודות לפי המכרזים ב-70% בקירוב וב-38%

בהתאמה על ההערכות של המשרד ונמצא, כי העבודות נמסרו לביצוע על פי אותם מכרזים. בפרוטוקול הוועדה ובתיקי המכרזים לא צוין מה היו השיקולים למסירת העבודות למרות הסטייה מההוראות.

בשני מכרזים לביצוע עבודות עפר וכבישים עלה ההיקף הכספי של הצעות הקבלנים לביצוע העבודות ב-30% וב-44% על הערכות המחיר של המשרד. העבודות נמסרו על פי אותם מכרזים בלי שהוועדה פירטה בפרוטוקול את הסיבה לסטייה מההוראות. במכרז אחר פנה המשרד לשנעה קבלנים, אך רק אחד מהם נענה וזכה במכרז. על פי ההוראות, אין הוועדה רשאית למסור את העבודות למציע יחיד, אלא אם כן קיימים נימוקים מספיקים שלא לחזור על המכרז שנית. נימוקי הוועדה לא נרשמו בפרוטוקול.

סיודי ביצוע עבודות הפיתוח

התייקרות תחילתית בשנת 1977 הוכנס לחוזה הבנייה הסטאנדארדי של המשרד סעיף, שלפיו רשאי הקבלן, במקרה שחלפו למעלה מ-90 ימים מאז שהוגשה הצעתו למשרד ועד שהאחר נמסר לו לביצוע העבודה, לדרוש עזון מחיר להצעתו. העדכון מתבטא בתשלום תוספת התייקרות עוד בחשבונית הראשונה שמגיש הקבלן חודש לאחר התחלת העבודה, ולא רק בתום שלושה חודשי עבודה, כנהוג על פי חוזים שלא נכלל בהם סעיף זה.

הביקורת משנת 1978 העלתה, שבמקרים רבים חלו עיכובים ממושכים במסירת אתרי פיתוח לקבלנים והם נעו מ-3 עד ל-12 חודשים. כתוצאה מכך, גדל מחירן הכולל של העבודות בשיעור גבוה מזה שהתחייב מעליית המדד במשך תקופת הביצוע; נגרמו דחיות בעבודות, בנייה או בהפעלת מערכות שונות כגון שרברבות, ביוב, חשמל ובסופו של דבר השתבש הביצוע של תכניות אלו, שיקום או של שיפור תנאי דיור. מההיבט התקציבי גרמו עיכובים אלה התייקרויות שמנעו ביצוע מלוא היקף העבודות כמתוכנן בעזרת המשאבים שהועדו לכך.

הליקוי תוקן: בארבעת התיקים שנבדקו, בביקורת המעקב, ושהתייחסו לעבודות שבוצעו מסוף 1978 ועד תחילת 1980 בשלושה מחוזות, העיכוב במסירת האתרים היה פחות מ-90 ימים והוא נע מ-51 עד 79 ימים.

אישור חריגות בסעיפי עבודות על פי החוזה הסטאנדארדי רשאי מנהל המחלקה הטכנית במחוז לאשר, במהלך העבודה, ביצוע עבודות חריגות, שלא על פי המוסכס בחוזה, בשיעור של עד 25% ממחירו של הסעיף שלגביו נוצרה החריגה ובתנאי שמחיר העבודה בכללותה לא יגדל עקב כך ביותר מ-10%. כל חריגה מעבר לשיעורים אלה טעונה שינוי החוזה, אשר לפי הנהלים מחייב אישור מהדרג הבכיר של המשרד. בשלושה מבין שבעה חוזים במחוז המרכז היו חריגות בשיעור של 50% ועד 220% ממחיר סעיף, ולגבי אחד מהם הייתה חריגה ב-15% בקירוב מהיקף החוזה בלא שנערך שינוי חוזה, כנדרש.

בארבעה חוזים שנבדקו באופן מקרי בשנת 1980 נמצא, שבמהלך ביצועם הוגדל ההיקף הכספי של כמה מסעיפיהם במידה ניכרת או שנוספו בהם עבודות חדשות שלא נכללו קודם. בעקבות זאת גדל ההיקף הכספי של חוזים אלה בשיעור ניכר של עד 41%. בשניים מהחוזים נערך שינוי חוזה בנל הסעיפים שלגביהם חלה חובת שינוי חוזה, ואילו בשני החוזים האחרים נמצא, שכמה סעיפים לא שונו כנדרש. בבדיקת הגורמים שבעטיים דרוש היה להגדיל את היקף העבודות נמצא, שבמקרה אחד הוגדל היקף החוזה ב-14% (945,000 ל"י). ההגדלה נעשתה עקב הצורך לבצע עבודות נוספות שלא היה ידוע עליהן בעת מסירת העבודה לקבלן, כיוון שלא נערכו מדידות שטח מדויקות לפני מועד מסירתה. הביקורת העלתה, ששאלת המדידות וכל הכרוך בה לא צוינו בגליון המיועד לכך בתיק החוזה, ושהתאם לנהלי המשרד דרוש היה לרשום בו את כל המידע הקשור להכנות לביצוע העבודות. במקרה שני, השקה המשרד את החלטתו לבנות מדרכות ממרצפות, במקום מאספלט, במשך כחודשיים וחצי, כתוצאה מכך המשיך הקבלן לעבוד בהתאם לחוזה המקורי ולמשרד נגרמה הוצאה בסך של 90,000 ל"י.

התחשבות נמצאו טעויות, הגם לא בסכומים גדולים, בחישוב תוספת התייקרות או בסעיפים אחרים. לעתים תוקנה הטעות בעת עשיית החשבון הסופי. בפרויקט אחד היה הבדל גדול מאוד במחיר של עבודה זחה שנכללה בשני פרקים שונים של אותו החוזה. בביקורת המעקב לא נמצאו טעויות בהתחשבות.

עמידה בלוח זמנים נוסף על עיכובים בהתחלת הביצוע של פרויקט היו פיגורים במהלך ביצוע עבודות וממילא נדחה מועד סיומן, בלא שנמצאו לכך הסברים.

בשלושה מבין ארבעת החזנים, שנבדקו ב־1980, חלו פיגורים של חודש עד ארבעה חודשים בגמר הביצוע של העבודות.

עיבוד נתונים אוטומטי

דו"ח שנתי 29, עמ' 307

מערכות מידע

בשנים 1970, 1973 ו-1976 חלו מפעם לפעם הפסקות ושיבושים בעיבוד, שבוצע במחשב, של נתוני המעקב אחר התקדמות הבנייה הכפרית של משרד הבינוי והשיכון (להלן המשרד). הברי קורת העלתה שהשיבושים נגרמו בין השאר מאי ביצוע השלבים ההכרחיים להקמת המערכת, בשנת 1968, כגון: שלב ניתוח מערכות ושלב התכנון. במקום ביצוע שלבים אלה הוחל מיד בתכנות המערכת על סמך מערכת אחרת, שנבנתה עוד לפני 1968, לצורך המעקב אחר התקדמות הבנייה העירונית. כן העלתה הביקורת, שדיווח מפקחי הבנייה בנוגע להתקדמות עבודות הבינוי לא היה סדיר. כתוצאה מכל אלה הפכה המערכת ללא אמינה והמינהל לבנייה כפרית שבמשרד נאלץ היה להשתמש, לצורך עבודתו, במערכת מעקב ידנית.

במערכת הדיווח על התקדמות הבנייה הכפרית חל שיפור מסוים בהשוואה למצב שהיה ב־1978; נמצא, שהמפקחים נוהגים לדווח באופן סדיר על התקדמות הבנייה ומופך דו"ח חדשי שמשלב את נתוני הבנייה המוזנים למערכת עם הנתונים הכספיים הכרוכים בהם. יחד עם זאת, עדיין לא הוחלפה המערכת אף שעברו 11 שנים מאז שהוחלט על הקמתה ועל אף המגרעות שצויינו לגבי הכנתה.

בינואר 1977 חתם המשרד חוזה עם חברה פרטית בתחום ענ"א, שלפיו תכין החברה תכנון כללי ומפורט לעיבוד במחשב של מערכת לתכנון ולפיתוח בנייה במחיר 540,000 ל"י (לא כולל תיכנות). המערכת נועדה לעקוב אחר התקדמות הביצוע על פי תכנון הבנייה ותקציבו, לאגור נתונים על תכנון בנייה ולנהל רישום מלאי קרקעות לתכנון הבנייה לסוגיה. בגמר התכנון הכללי, העביר המשרד הצעות החברה להקמת המערכת לאגפים הנוגעים לדבר לשם קבלת חוות דעת, אך רובם, ובעיקר אלה שלהם נועדה המערכת, לא הגיבו. כתוצאה מכך ומשינויים בהנהלת המשרד התעכבה הקמת המערכת.

המערכת עדיין לא הוקמה; נמצא, שאף שהתכנון כבר מוכנות, כאמור, מינה המשרד ב־1980 ועדה לבדיקת מחדש של תהליכי התכנון.

ההקצבות למתן משכנתאות לעולים נכללו בתקציב המשרד, וניתנו על פי תעודות זכאות, שהופקו על ידי המשרד לקליטת העלייה לעולים, שהיו זכאים לסיוע. בפברואר 1977 הוקמה ועדה משותפת למשרד ולמשרד לקליטת העלייה לשם איחוד הטיפול בסיוע בדיוור לעולים ולצורך תכנון העבודה המינהלית ועבודת ענ"א ביניהם. הוועדה פעלה עד להוצאת המכרז לבחירת חברה שתתכנן, תתכנן ותבצע בפועל את עיבוד הנתונים במחשב, אך עם הוצאת המכרז הפסיקו נציגי המשרד לקליטת העלייה את שיתוף הפעולה עם הוועדה. על אף זאת החליט מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון למסור את עבודת תכנון המערכת לחברה שנבחרה בדרך של מכרז. הכנת המערכת נסתיימה ביולי 1977 ובגינה שולם סכום של 526,000 ל"י, אולם לא נישאו להפעלתה, משום שבינתיים שינה המשרד לקליטת העלייה את עמדתו והתנגד להפעלת המערכת במשרד הבינוי והשיכון.

בבדיקת המעקב התברר, שבשלב זה אין בכוונת שני המשרדים להפעיל את המערכת המוכנה.

בתחילת שנת 1975 החליט המשרד להקים מערכת אכלוס כוללת שתהווה מסד נתונים של תכניות סיוע המשרד לאכלוס. באמצעות המערכת ניתן יהיה לקבוע על פי איזו תכנית יינתן סיוע למבקש, ולוודא, שהוא יקבל סיוע על פי תכנית אחת בלבד. באוגוסט 1976 הזמין המשרד, מחברת יעוץ פרטית, הצעה להקמת מסד הנתונים, אך התכנית שהוגשה הוקפאה, ובמקומה

הוחלט להקים מערכות מחשב חדשות לחלק מתכניות הסיוע, תוך מתן אפשרות לשילובן עם התכניות הקיימות כבר במשרד.

עד ליוני 1980 הוקמו והופעלו שלוש מערכות של תכניות סיוע חדשות: באוגוסט 1979 — תוכנית להטבת תנאי דיור בשכירות; במארס 1980 — הלוואות להטבת תנאי דיור; וביוני 1980 — הלוואות לבנייה במושבים. מתברר, שהשילוב בין תכניות אלו, כפי שהובטח כאמור לעיל, לא הושג.

ביולי 1978 הורה המשרד שמאותו מועד תופעל כל מערכת חדשה, ובמידת האפשר גם המערכות הקיימות, במחשב של אגף המדידות של המשרד. הביקורת העלתה, שלפני מתן ההוראה לא נבדקה מידת התאמתו של מחשב אגף המדידות, לביצוע עיבודים מינהליים, כפי שהתבקש מהחלטת המשרד וזאת על אף שהוא היה מיועד לביצוע עיבודים מדעיים. כמו כן, לא נבדקה יכולת המחשב לקלוט מערכות נוספות בעתיד והאפשרויות לשלב באמצעותו בין המערכות. מנתוני אגף המדידות התברר, שהמחשב שברשותו היה עמוס עבודה, ולכן ניתן היה להעמיד לרשות המשרד רק חלק מכושר עבודתו, וגם זאת במשך שלוש שעות במשמרת ראשונה, ואת מלוא כושר העבודה ניתן היה לספק רק החל בשעה 17.00 בכל יום. כן לא הובא בחשבון, שהמחשב נמצא בתל-אביב בעוד שהמשרד הראשי על יחידותיו העיקריות — בירושלים. ואכן בדצמבר 1978 העביר מנהל המרכז למידע ולניתוח כלכלי של המשרד הצעה להנהלת המשרד, שלפיה מומלץ לרכז את מערכות המשרד ביחידת מחשב אחת ולהפעילן במשרד שבירושלים.

מאז הביקורת ב-1978 העביר המשרד לעיבוד במחשב שבאגף המדידות רק את נתוני המערכת של הלוואות להטבת תנאי דיור ואת המערכת להטבת תנאי דיור בשכירות. הביקורת העלתה, שלא הושג שילוב בין שתי המערכות. לגבי התכנית להפעלת מחשב במשרד שבירושלים עדיין לא חל שינוי, אולם יצויין, כי לאחרונה נתקבלה במשרד החלטה על רכישת מחשב.

תכנית סיוע לזוגות צעירים ולמשתכנים באזורי פיתוח

התקשרות עם לשכת שירות

תיקי התיעוד שבלשכת השירות הפרטית (להלן — לשכת השירות), שהעסיק המשרד לשם עיבוד תכניות הסיוע לזוגות צעירים ולמשתכנים באזורי פיתוח, לא הכילו תרשימי זרימה של התכניות ורשימת הפקודות (קומפליקציות).

לא חל שינוי במצב.

לשכת השירות לא דאגה לשמור העתקים מקובצי התכנית ומקובצי הנתונים שבהפעלה שוטפת עד לעיבוד הבא. שמירה כאמור — ורצוי במבנה נפרד חסין אש — הייתה מאפשרת את הפעלת המערכת במקרה של תקלה באחד הסרטים.

לא חל שינוי במצב.

על פי ההסכם שבין לשכת השירות לבין המשרד התחייבה הלשכה להעמיד לרשות המשרד זמן מחשב במערכת דומה כגיבוי למקרה של תקלה במחשב למשך זמן העולה על 24 שעות. התברר, כי המחשב שהעמידה לשכת השירות לגיבוי אינו מדגם זהה, לפיכך לא היה הגיבוי בר ביצוע.

עדיין אין הסדר בר ביצוע לגיבוי המחשב של לשכת השירות.

לשכת השירות לא נהגה להעביר רשומות, שהטיפול בהן נסתיים, לקובץ "היסטורי". כתוצאה מכך עלה גודלו של הקובץ שבהפעלת הלשכה על הדרוש וגרמו למשרד הוצאות עיבוד מיותרות, כיוון שהתשלום בעבור העיבוד מחושב על פי מספר הרשומות שבקובץ ועל פי מספר השורות המודפסות בדו"חות המופקים מהקובץ.

החל ביולי 1979 מעברות רשומות, שהטיפול בהן הסתיים, לקובץ "היסטורי".

סדרי בקרה

שאלוני הבקשה לסיוע מועברים מתחנות ההרשמה שברשויות המקומיות ובחברות עירוניות וממשלתיות לשיכון-אל לשכת השירות, שמתפקידה לבדוק אם הפרטים שבשאלונים מולאו כראוי. מתברר, שנוסף על בדיקה זו נהגה לשכת השירות גם לקבוע, על פי הנחיות שנמסרו לה בעל פה מטעם המשרד, את מצבם של מבקשים שמעמדם או זכויותיהם לא הוגדרו באופן חד משמעי על-ידי הקריטריונים של המשרד. דעת הביקורת הייתה שלא היה מקום להרשות ללשכת השירות להביא, לפי שיקול דעתה, לשינויים בפרטים שבטופסי הקלט, דבר שעלול היה להיות מנוצל לרעה.

לא חל שינוי במצב.

במהלך בדיקת הבקשות נערכת גם השוואה של נתוני קובץ מבקשי הסיוע לנתונים שבקבצים אחרים, ביניהם זה המנוהל על-ידי מס רכוש. מתברר, שלעיתים הוגדרו, בטעות, מבקשי סיוע כבעלי דירות מחמת טעויות במספר הזהות באחד הקבצים ולשכת השירות נהגה לקבוע מביניהם מי בעל דירה ומי לא. הביקורת העירה, כי אין להרשות ללשכת השירות לקבל החלטות בדבר שינויים בנתונים — להוציא שגיאות ניקוב.

לא חל שינוי במצב. לשכת השירות עדיין משתתפת בבדיקה ובקבלת ההחלטות.

משרדי החקירות שהפעיל המשרד באמצעות לשכת השירות, נהגו להחזיר בכל חודש את שאלוני החקירה שביצעו ונוסף לכך רשימה מסכמת של התחקירים. הלשכה בדקה את ביצוע החקירות בהסתמך על התחקירים שנמסרו לה, אך למשרד היא העבירה רק את הרשימה המסכמת, שעל פיה הוא שילם את החשבוניות של משרדי החקירה, בלא להיזקק למסמכי המקור — התחקירים, דבר הנוגד סדרי מינהל תקינים.

לא חל שינוי במצב.

משרד הבריאות

בית העלמין ליד מוסד ציבורי

דו"ח שנתי 29, עמ' 345

הטיפול בקבורת נפטרי המרכז הגריאטרי שבפרדס חנה וכן סידורי ההחזקה של בית העלמין של המרכז, הנמצא בשער מנשה, היו לקויים. משרד הבריאות לא הפעיל את סמכויותיו בכל הנוגע לתנאי האחזקה של בית העלמין זה: על כ־30 קברים לא הוקמה מצבה כלל; וחלק מהמצבות שהוקמו היו שבורות; ב־100 מהן בקירוב לא היה ציון של שם הנפטר ותאריך הפטירה. בתנאים אלה קשה היה לאתר קבר; בשטח עלו עשבים, שהקשו על הגישה לקברים.

באמצע 1978 סוכם בין משרד הבריאות, משרד הפנים ומשרד הדתות לפעול לשיקומו של בית העלמין. ביולי 1979 הסתיימו עבודות השיפוצים. ההוצאות, שהסתכמו ב־594,000 ל"י, מומנו על-ידי שלושת המשרדים. ביקורת המעקב העלתה, שמרבית הליקויים חוקנו: המצבות שזפצו וצינו בהן שמות הנפטרים ותאריכי הפטירה; הוקמה גדר, הותקנו שער ברזל ומתקן מים והשטח נוקה. עם זאת, לא היה הטיפול בניקוי של שטח בית העלמין סדיר די צורכו. בעת הביקור שערכו עובדי הביקורת ביוני 1980 נמצא, כי בחלק גדול משטח בית העלמין לא נוכשו העשבים.

חלק מהליקויים שהועלו בדו"ח שנתי 29 נבעו מכך, שהמרכז הגריאטרי אינו בתחום שיפוטה של המועצה האזורית מנשה ואף לא בתחום שיפוטה של רשות מקומית אחרת. על מצב זה העיר